

Deel zijn van wat groter is dan jezelf

Welkom bij deze zondagochtendmeditatie die volgt op een ceremonie die we zojuist gehad hebben waarin we de bodhisattva gelofte en de leefregels hebben opgezegd.

Misschien heeft u de afgelopen dagen even gekeken naar de enorme rij van mensen in Londen die afscheid willen nemen van de overleden koningin die opgebaard ligt in Westminster Hall. Al bijna vanaf het begin is de rij zo'n acht kilometer en de wachttijden om uiteindelijk in de hal te geraken varieert zo tussen de dertien en vierentwintig uur.

Natuurlijk hebben heel wat verslaggevers aan mensen gevraagd waarom ze dit doen. Het antwoord komt bijna altijd neer op het gevoel verbonden te zijn met iets dat groter is dan henzelf. Dat wordt vaak uitgedrukt in termen van traditie, van geschiedenis, van de persoon zelve. Het bijzondere is dat mensen met plezier dit doen. En niet alleen dat, vele zeggen ook dat ze tijdens het wachten en het aanschuiven vrienden maken, met vreemden praten alsof het bekenden zijn omdat dat gevoel van deel te zijn van iets groters dan het individu gedeeld wordt door de aanwezigen.

Dertien tot vierentwintig uur wachten om dan uiteindelijk één minuut en misschien nog minder in de hal aanwezig te zijn. Dit is wat dit gevoel ons kan brengen: het overstijgen van onszelf, van onze dagelijkse beslommingen. Het overstijgen van de dagelijkse waan die gaande is om ons heen. We zijn dan in staat een hele nacht in een rij te staan en daar met blijdschap en ontroering uiteindelijk uit te komen.

Dit zie je niet op Schiphol want daar draait het allemaal om mijn reis, mijn vakantie, mijn vliegtuig, mijn dit, mijn dat. En terecht natuurlijk. Maar daar is niemand deel van een groter geheel dat het persoonlijke overstijgt. En we leven nu in een maatschappij waarin deze gebeurtenissen zoals de dood van een koningin niet vaak voorkomen. Waarin gebeurtenissen die ons het gevoel geven groter te zijn dan onszelf plaatsvinden. Het draait allemaal om crisissen, om het persoonlijke, misschien wel symbolisch weergegeven in ons BSN-nummer. Dat is waartoe iedereen is verworpen, voor de overheid en eindeloze instanties.

Niet dat het altijd zo geweest is. Men heeft elkaar altijd gevonden in de tradities, de religieuze stromingen, door de eeuwen tot de achttiende eeuw waarin de verlichting plaatsvond in het Westen - ook wel 'De eeuw van de reden' genoemd. En ook dat was niet onterecht. Tradities kunnen ook verworpen tot iets dat in zekere zin niet helemaal zuiver meer is, dat van zijn oorspronkelijke intentie is afgeweken. Het kan bijgeloof worden, het kan nare kantjes gaan tonen. We blijven behoefte houden aan dat gemeenschappelijke waarin we tezamen groter zijn dan ieder van ons.

Het boeddhisme is ook zo'n traditie van tweeënehalf duizend jaar oud met allerlei gebruiken, met ceremonies zoals we die zojuist gehad hebben. En we zijn daar tegenwoordig een beetje bang voor, een beetje huiverig. Waar stappen we in? Stap ik in een bijgeloof, in een

kader waar ik niet in wil zijn? Die vragen zijn natuurlijk terecht om te stellen, maar ze kunnen je ook gevangen houden in de hele kleine wereld van het 'ik' waarin we de verbondenheid weer moeten zoeken via het internet, via Facebook, noem maar.

Wanneer we bij elkaar komen en een ceremonie doen, naar elkaar buigen, wat wierook aanbieden, dan gaat het niet zozeer om de specifieke handelingen. Het gaat hem zelfs niet om de specifieke personen. Juist wanneer we ons denken daarover een beetje loslaten, een beetje ruimer laten worden, kunnen we weer dat grotere veld ontdekken waarvan we allemaal deel zijn. Dat veld dat groter is dan alleen maar het 'ik'. En dan ligt net zoals bij die mensen in die rij in Engeland een vreugde te wachten, een ontroering, een dankbaarheid, noem het op.

Ook het met elkaar zitten is in die zin een kleine ceremonie waarin je je persoonlijke beslommeringen even laat varen. Geef je over aan het zitten wat je gemeenschappelijk doet, ook al zit je nu thuis en volg je deze livestream. Maar het beste is natuurlijk om elkaar werkelijk iedere keer weer te ontmoeten bij het zitten, het lopen, het aanbieden van wierook of een kaars, het zingen, het opzeggen van de leefregels. De behoefte in ons hart is daar. Houd jezelf door je kritische geest die we zo sinds de achttiende eeuw aangewakkerd hebben niet gevangen. Zet hem even naast je neer en exploreer dat grotere veld dat jou altijd zal verwelkomen.

* * * * *

*Eerw. Baldwin Schreurs
Zondag 18 september 2022*